

Бележки по аспектите на темата на Съвета по духовност, култура и национална идентичност за 6 юли 2012 г. : Основи на Националната стратегия за култура на България

(бележките касаят само музеите и културното наследство, без да претендират за изчерпателност)

Музеите в България са неотменима част от културата на страната, а културните ценности, съхранявани в българските музеи, обществени и частни колекции са определящи за приноса и значението на България в международното културно пространство.

В европейския модел (а и световен) музеите са едни от най-бързо развиващите се културни индустрии. Защо в България не е така и какви са действията на държавата, институциите, бизнеса и обществото като цяло, за да стане този модел и български – това е един от основните въпроси на стратегията в частта „музей и наследство“.

Стратегията трябва да стъпи на сериозен анализ на настоящото състояние на музеите в страната – видове, материална база, финансиране, управление, функции, дейности в изпълнение на функциите, човешки ресурс, реализирани продукти и т.н. Трябва да се систематизират факторите – външни и вътрешни, по видове, в сравнително дълъг период от време, които оказват и ще оказват влияние върху развитието на общата културна рамка в страната, в частност на музеите и наследството. Стратегията трябва да отчита променените представи – музеите и наследството вече се разглеждат като част от цялостната “културна среда”; наследството – като ресурс за развитие, а дейностите по опазването и представянето му се осъзнават все повече като колективен обществен процес; музеите все повече държат да бъдат възприемани като място за обществен диалог, образование и забавление. Стратегията трябва да даде отговор на един важен въпрос – държавата ли ще бъде ключовия участник в музейното културно поле и ако е така чрез какви политики и механизми ще осъществява това си право-задължение.

При отчитане на развитието на музейната мрежа в страната, родови □ петна и сегашно състояние, смятам че стратегическата цел пред музеите и наследството като част от културния сектор може да се определи и така:

Устойчиво и балансирано развитие на музеите в страната, валоризация на наследството и висок стандарт на музейните продукти

Устойчиво и балансирано развитие на музеите в страната

1. Увеличаване на конкурентноспособността на музеите и социализация на наследството чрез промени в инфраструктурата и материална база;
2. Повишаване на квалификацията на кадрите, заети в мрежите на музеите и наследството и промяна на професионалната бленда на работещите в музеите;
3. Непротиворечивост на нормативната рамка, особено в частта на финансирането, отговорностите на различните нива и уеднаквяване на старндартите; Създаване на възможности за интернет разплащане за музейни услуги и др.; Данъчни облекчения за дейности, в полза на музеите и културното наследство; създаване на подзаконов акт, който да прецизира текстове от ЗКН, които биха подпомогнали развитието на музеите като напр. този в чл.35(3) за ивършване на стопанска дейност, свързана с основната;
4. Нова философия на финансиране на институциите (в чиято основа да стои разбирането му като инвестиция в бъдещето и определяне на бюджетните субсидии не на основава на броя заети лица, а на значимостта на съхраняваното от конкретната институция и инфраструктурата и материалната база, необходими за това);
5. Развитие на механизмите за алтернативно финансиране (подобряване на достъпа до европейски проекти, меценатство и спонсорство, приходи от използване на културното наследство за туристически, рекламни, търговски и др. цели и дейности);

Валоризация на наследството и висок стандарт на музейните продукти

1. Комплесно развитие на различните среди в музеите - експозиционна, фондова, образователна, среда за отдих и т.н.
2. Използване на достиженията на информационното общество за социализацията на наследството – дигитализация, електронни бази данни, включително в Интернет, комуникационни мрежи на различни нива, мрежови отношения със сродни институции и мрежови пространства и т.н.;

3. Създаване на единни национални стандарти за музейни дейности, с ясни критерии за мониторинг и оценка, на основата на научните достижения, собствения опит и европейските практики;
4. Тясно обвързване на туризма с музеите;
5. Мобилност на колекциите, достъпност на музеите и наследството, национално и международно сътрудничество;
6. Партньорски програми с бизнеса, гражданските организации и местната власт;
7. Повишаване на компетенциите на местната власт с отговорности за наследството и музеите.